

Gemeente
Woudenberg

Memo

Onderwerp : Overzicht financiën afval 2016-2020

Verzonden aan: de raad
Postregistratienummer:

Afzender: het college van B&W
Datum: 23 september 2019

Geachte raadsleden,

In de raadscommissievergadering van 10 september 2019 is u een meerjarenoverzicht van de kosten voor de afvalinzameling en afvalverwerking toegezegd. In bijgaand overzicht vindt u de cijfers van 2016, het jaar voor de invoering van diftar, tot en met de cijfers zoals die te vinden zullen zijn in de conceptbegroting van 2020.

In 2018 is 64 kg restafval per inwoner ingezameld. De invoering van diftar heeft duidelijk haar vruchten afgeworpen en leidt nog steeds tot een verdere daling van het restafval. De landelijke Van Afval Naar Grondstof (VANG) doelstelling van 2020 is behaald (100 kg restafval) en het streven van 2025 (30 kg restafval) komt in zicht. Het scheidingspercentage in 2018 is 83%. De landelijke doelstelling van 75% in 2020 is daarmee ook gehaald. De streefwaarde van VANG is 90% in 2025. We zijn goed op weg.

In onderstaande overzicht (tabel 1) zijn de ingezamelde hoeveelheden te zien voor de belangrijkste afval/grondstofstromen:

Afvalstroom	2016 (ton)	2017 (ton)	2018 (ton)	2019 geschat (ton)	2020 geschat (ton)
Rest	2.205	876	850	1.000	900
Grof	652	217	95	200	200
GFT	1.583	1.995	1.984	2.000	2.100
PMD	216	405	412	400	400
Glas	320	341	342	300	300
Papier	761	665	525	800	700
Textiel	59	48	42	42	42

Tabel 1: Ingezamelde hoeveelheden afval/grondstofstromen van 2016 t/m 2018 en geschatte hoeveelheden 2019 en 2020 in Woudenberg, zoals ze zijn opgenomen in de jaarrekeningen en de begrotingen van de AVU.

De kosten voor de afvalstoffenheffing worden berekend op basis van het aantal huishoudens. Het aantal huishoudens in Woudenberg is sinds 2016 toegenomen (zie tabel 2)

Woudenberg	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal huishoudens	4850	4911	4995	5111	5225

Tabel 2: Aantal huishoudens in Woudenberg van 2016 t/m 2019.

In tabel 3 staan de daadwerkelijk gemaakte kosten voor de afvalinzameling en verwerking voor de jaren 2016 t/m 2018 en de geschatte kosten voor 2019 en 2020. In de zomernota 2019 is te lezen dat er voor 2019 een tekort is op de afvalbegroting. In 2020 wordt geschat dat dit tekort nog verder op zal lopen tot €277.519. De kosten zijn in tabel 3 per afvalstroom weergegeven, zodat het duidelijk te zien is waar de kosten verhoging zit. Graag willen we de belangrijkste oorzaken van de kostenverhoging voor u op een rij zetten.

De belangrijkste gevolgen per afvalstroom

- Restafval
De invoering van diftar heeft ervoor gezorgd dat de hoeveelheid restafval minder dan de helft is dan in 2016 (voor de invoering van diftar). De verwerkingskosten zijn hierdoor sterk gedaald in 2017. De inzamelkosten van ROVA zijn iets lager dan de inzamelkosten van Wolfswinkel in 2016. Vanwege het toenemende aantal huishoudens (zie tabel 2) zijn de kosten in 2018 licht gestegen. Deze extra huishoudens zorgen uiteraard ook voor extra inkomsten. Sinds 2015 betalen de gemeenten een landelijke afvalverbrandingsbelasting over al het afval dat verbrand wordt, met name (grof)restafval. Vanaf 1 jan. 2019 heeft het Rijk de verbrandingsbelasting verhoogd **van €13 naar €32,12**. Dit zorgt voor een extra kosten post van ongeveer € 20.000. Dit werd bekend op Prinsjesdag 2018 toen de stukken voor de begroting 2019 al richting de raad waren. De verwachting was op dat moment dat deze verhoging vanuit het egalisatiefonds gedekt kon worden.
- Grof restafval en kosten milieustraat.
De hoeveelheid grof restafval is met tweederde verminderd sinds de invoering van diftar. Sinds 2017 wordt het afval van de milieustraat door ROVA afgevoerd, waardoor de afvoerkosten ook omlaag gingen. In 2018 zijn de kosten weer gestegen door de aanpassing van de milieustraat ten behoeve van de plaatsing van de weegbrug. Deze kosten zitten deels in de kosten van 2018 en deels bij de kapitaalslasten van ROVA. In 2017 hebben we een aantal betaalde afvalstromen ingevoerd, waarmee we inkomsten genereren.
- PMD
De hoeveelheid PMD is bijna verdubbeld sinds de invoering van diftar en de PMD minicontainer. De kosten stegen in 2017 echter maar heel weinig. Dit

komt doordat de inzameling voordeliger werd gedaan en we geen dure zakken meer hoefden te verstrekken voor de inzameling. De kosten zijn daarna nog wel toegenomen doordat we 5 ondergrondse containers voor PMD hebben geplaatst.

De kosten voor de sortering en vermarkting zijn toegenomen. Er is sprake van vervuiling van het PMD waardoor er afkeur (afval dat er niet in hoort) plaats vindt bij de overslaglocatie en ook blijft er meer residu (aanhangend restafval) over bij de verwerker dan in het contract is afgesproken. Dit leidt tot hogere verwerkingskosten en lagere opbrengsten van het PMD.

Cirkelwaarde (samenwerking ROVA, AVU en Circulus Berkel) wil de voorkant van de PMD keten verbeteren. Minder verpakkingsafval en verpakkingsafval dat beter te recycelen is.

- Papier

De inzameling van oud papier is van de AVU naar de ROVA gegaan. De opbrengsten werden eerst van de kosten van de AVU afgehaald, maar sinds 2019 staan alle opbrengsten van de afvalstromen bij de baten. Hierdoor lijkt het alsof de kosten van de AVU zijn toegenomen.

De hoeveelheid papier neemt de laatste jaren af. De kosten voor de inzameling blijven gelijk, maar de inkomsten lopen terug. Dit komt door de lagere hoeveelheid en doordat de prijs per ton daalt. Buitenlandse markten als bijvoorbeeld China sluiten steeds vaker de grenzen voor oud papier, waardoor de Europese papiermarkt verzadigd raakt en de papierprijs daalt.

Kosten per afvalstroom	2016 (€)	2017 (€)	2018 (€)	begroot 2019 (€)	begroot 2020 (€)
Restafval lasten	257.217	168.398	172.667	215.571	218.770
Restafval baten	0	0	0	0	0
Restafval totaal	257.217	168.398	172.667	215.571	218.770
Grof afval/milieustraat lasten	308.631	117.629	167.893	157.463	160.831
Grof afval/milieustraat baten	0	-33.330	-31.021	-30.000	-30.000
Grof afval/milieustraat totaal	308.631	84.299	136.872	127.463	130.831
GFT lasten	202.780	279.698	284.852	300.567	311.967
GFT baten	0	0	0	0	0
GFT totaal	202.780	279.698	284.852	300.567	311.967
PMD lasten	209.610	215.901	217.199	247.776	261.736
PMD baten	-104.565	-201.613	-158.446	-156.000	-182.865
PMD totaal	105.045	14.288	58.753	91.776	78.871
Glas lasten	24.249	16.466	12.763	19.539	13.690
Glas baten	-21.080	-13.718	-23.939	-16.219	-23.731
Glas totaal	3.169	2.748	-11.176	3.320	-10.041
Papier lasten	63.026	58.683	65.471	58.900	61.224
Papier baten	-86.329	-99.828	-94.881	-86.351	-78.677
Papier totaal	-23.303	-41.145	-29.410	-27.451	-17.453
Overige lasten (beleid int. doorber.)	270.362	601.598	543.517	455.266	532.934
Overige baten (beleid int. doorber.)	-47.889	-113.902	-103.184	-83.360	-83.360
Overige totaal	222.473	487.696	440.333	371.906	449.574
afvalstoffenheffing baten	-966.506	-871.262	-889.718	-885.000	-885.000
Totaal afvalstoffenheffing	-966.506	-871.262	-889.718	-885.000	-885.000
Totale Lasten	1.335.875	1.458.374	1.464.362	1.455.081	1.561.152
Totale Baten	-1.226.369	-1.333.654	-1.301.189	-1.256.930	-1.283.633
Tekort	109.506	124.720	163.173	198.151	277.519
Gedekt uit egalisatiefonds	109.506	108.707	107.857	0	0
Tekort in jaarresultaat/begroting	0	16.013	55.316	198.151	277.519

Tabel 3: Gemaakte kosten voor de afvalinzameling en verwerking in Woudenberg van 2016 t/m 2018 en geschatte kosten voor 2019 en 2020.

- De overige lasten (incl. beleid en interne doorberekeningen)
Onder de overige lasten van de gemeente vallen de kosten die we niet aan een afvalstroom kunnen toerekenen. Hieronder vallen o.a. personeelskosten, BTW, invordering belastingen en overheadkosten.
De overige lasten zijn in 2017 verdubbeld vanwege invoeringskosten diftar, zoals uitvoering geven aan het project invoering diftar, incl. projecturen en het gehele communicatietraject. Daarnaast zijn de overige lasten gestegen vanwege gewijzigde toerekening van overheadkosten als gevolg van nieuwe regelgeving (dit is nader toegelicht in de Kadernota 2018-2021).
Onder de overige baten vallen o.a. de opbrengsten van de activa die naar ROVA zijn gegaan en de inkomsten van projectontwikkelaars die betalen voor het plaatsen van nieuwe ondergrondse containers/
Door hogere kosten op de diverse posten gaat de BTW die we in het tarief mee moeten rekenen omhoog met €40.000.
In de kadernota stond een tekort van €250.000 genoemd. Dit is in de beleidsbegroting 2020 (die in de raadscommissievergadering van 8 oktober wordt behandeld) opgelopen naar € 277.519. Het verschil van ca. € 27.000 betreft aanpassing kosten van de AVU welke nog niet inzichtelijk waren bij de verwerking van de afvalcijfers in de Kadernota.
- Egalisatiefonds
Het egalisatiefonds kende jarenlang een overschot. Daarmee werden de tekorten op de afvalbegroting van 2016, 2017 en 2018 (grotendeels) opgevangen. Op basis van de resultaten in 2017 werd verwacht dat er in 2019 nog een klein overschot in het egalisatiefonds zou zijn, waarmee de tekorten van 2019 ook opgevangen zouden kunnen worden. Vanwege de diverse eerder toegelichte ontwikkelingen bleek medio maart/april bij het verschijnen van de verschillende jaarrekeningen dat de voorziening eind 2018 leeg was en dat het tekort in 2019 niet vanuit de voorziening gedekt kan worden. Vandaar dat in de zomernota wordt voorgesteld het tekort van €198.151 in 4 jaar tijd door de inwoners te laten betalen via een tijdelijke verhoging.
- Totaal afvalstoffenheffing
De tekorten op de afvalbegroting nemen toe. Aangezien we van ROVA geen begrotingscijfers hebben voor 2020 en de aantallen huishoudens nog niet bekend zijn voor 2020 (in tabel 2 staat een schatting) hebben we die kosten voor 2020 alleen geïndexeerd. De opbrengst van de afvalstoffenheffing is nu gelijk gesteld aan de schatting voor 2019. De tekorten die dan ontstaan worden via de afvalstoffenheffing doorgerekend op basis van het verwachte aantal huishoudens. De kosten nemen toe, maar ook het aantal huishoudens dat die kosten dragen neemt toe.

Onzekerheden

De afvalmarkt kent continu schommelingen. Dit betekent dat de voorgestelde cijfers van 2019 en 2020 niet vast staan en onderstaande onzekerheden nog niet zijn meegenomen in het financiële overzicht. Er moet rekening gehouden worden met de volgende onzekerheden:

- *Begrotingswijziging 2019 en 2020 AVU*

Donderdag 12 september 2019 hebben we van de AVU een voorgestelde begrotingswijziging voor 2019 en 2020 gehad. Het betreft een tariefstijging vanwege dalende opbrengsten voor PMD en oud papier. De documenten zullen in een separaat voorstel naar de gemeenteraad worden gestuurd. De doorrekening voor de afzonderlijke gemeenten hebben we nog niet ontvangen. Er vindt nog ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats. De gemeenteraad heeft tot 1 december 2019 de tijd om een zienswijze in te dienen.

- **Aanbesteding verwerking rest- en gft afval**
De AVU is momenteel bezig met de aanbesteding van een nieuw contract voor de verwerking van restafval en gft. Op dit moment hebben we een zeer laag verwerking tarief. De verwachting is dat dit zal gaan stijgen in het nieuwe contract. Het nieuwe contract gaat in op 1 januari 2021.
- **Nieuwe afspraken Raamovereenkomst**
Nedvang/Stichting Afvalfonds zijn momenteel bezig om een nieuw model op te stellen voor de vergoedingen van PMD, papier en glas. Momenteel zijn naast de inzameling van het PMD ook verantwoordelijk voor het transport, de overslag, sortering en vermarkting. Wij krijgen een vergoeding voor de daadwerkelijk gerecyclede hoeveelheden PMD. Alle risico's van afkeur e.d. liggen volledig bij de gemeente. Het voorstel is om het systeem te vereenvoudigen per 1 januari 2020. Het verschijnt dit najaar en zijn zal aan u voorgelegd worden.
- **Afrekening 2017-2019 raamovereenkomst Verpakkingen**
Het huidige systeem van de raamovereenkomst levert veel discussie op tussen gemeenten, producenten en verwerkers met als gevolg dat de afrekening heel erg laat verschijnt. Zo hebben we de afrekening (met extra kosten) van 2015 en 2016 pas vlak voor de zomer in 2019 gehad. We moeten nog een afrekening krijgen voor 2017 en 2018. Dit probleem speelt landelijk. De VNG is namens de gemeenten bezig om hier verbetering in te brengen.
- **Kwaliteit van de grondstoffen**
De kwaliteit van de grondstoffen is helaas nog niet wat het zou moeten zijn. In 2018 hebben we te maken met een afkeur bij de overslaglocatie van het PMD van 17,5 %. Als een lading PMD afgekeurd wordt het samen met het restafval verbrand. In plaats van vergoeding voor de grondstoffen, moeten we betalen voor de verbranding. Hierdoor zijn we in 2018 ongeveer €60.000 aan inkomsten misgelopen en hebben we ongeveer € 5000 aan extra kosten gehad.
Eén van de speerpunten van ROVA de komende jaren is om de kwaliteit van de grondstoffen te verbeteren. In afstemming met de gemeente wordt er een plan opgesteld om de kwaliteit te verbeteren. Hierin zullen o.a. inzicht in de cijfers, communicatie, toezicht en handhaving aan bod komen.
- **Afvalstoffenbelasting**
Het Rijk heeft in 2015 de verbrandingsbelasting ingevoerd op het verbranden van (rest)afval. In 2019 hebben ze de verbrandingsbelasting verhoogd met als doel meer afval scheiden en minder afval verbranden. Gezien het streven van het Rijk om in 2025 nog maar 30 kg restafval per inwoner per jaar te hebben, kan het best zo zijn dat de verbrandingsbelasting de komende jaren verder verhoogd wordt.
- **Luierinzameling**
Er lopen verschillende pilots om de verwerking van de luiers te ontwikkelen.

Echter de opschaling van de pilots verloopt minder snel dan we gehoopt hadden. Er is simpelweg nog niet voldoende capaciteit om onze luiers apart te laten verwerken.

Cirkelwaarde (samenwerking ROVA, AVU en Circulus Berkel) houdt de ontwikkelingen in de gaten en probeert waar het mogelijk en rendabel is om de verwerking van de luiers te starten.